

Klasa: UP/I-030-02/2004-01/38
Urbroj: 580-02-05-10-73
Zagreb, 4. listopada 2005.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 9., članka 34. i članka 57. točka 1. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 122/03) u upravnom postupku ocjene Ugovora o poslovnoj suradnji, zaključenog između poduzetnika Kolnoa d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Ilica 315, zastupanog po punomoćniku I. S., odvjetniku iz Z. i poduzetnika P. Z. Auto d.o.o., sa sjedištem u Velikoj Gorici, Zagrebačka bb, zastupanog po punomoćniku H. A., odvjetniku iz Z., te ocjene Plana postprodaje za 2004. i 2005. godinu, u dijelu koji se odnosi na sporazum o cilju i bonifikaciji za opremu, kojeg je poduzetnik P.Z. Auto d.o.o. zaključio s ovlaštenim distributerima i serviserima motornih vozila zaštitnog znaka kojih je generalni uvoznik, a po zahtjevu poduzetnika Magnat d.o.o., sa sjedištem u Osijeku, Reisnerova 54, zastupan po punomoćniku A. Z., odvjetniku iz Z., temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja sa 46. sjednice, održane 4. listopada 2005., donosi sljedeće

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da je Ugovor o poslovnoj suradnji, zaključen 1. prosinca 2003., između poduzetnika Kolnoa d.o.o., i poduzetnika P. Z. Auto d.o.o., zabranjeni sporazum u smislu odredaba Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.
2. Utvrđuje se da je Plan postprodaje za 2004. i 2005. godinu u dijelu koji se odnosi na sporazum o cilju i bonifikaciji za opremu, sklopljen između poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. i ovlaštenih distributera i servisera motornih vozila zaštitnog znaka kojih je generalni uvoznik P.Z. Auto d.o.o., zabranjeni sporazum u smislu odredaba Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.
3. Ništavi su, *ex lege*, sporazumi iz točke 1. i 2. izreke ovog rješenja.
4. Utvrđuje se da su poduzetnici P.Z. Auto d.o.o. i Kolnoa d.o.o. sklapanjem sporazuma iz točke 1. i 2. izreke ovoga rješenja u razdoblju od 1. prosinca 2003. do 11. svibnja 2005. spriječili, ograničili ili narušili tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu.

5. Poduzetnici P. Z. Auto d.o.o. i Kolnoa d.o.o. obveznici su plaćanja upravne pristojbe u iznosu od 2.525,00 kuna svaki. Upravna pristojba uplaćuje se korist Državnog proračuna Republike Hrvatske u roku od osam (8) dana od dana dostave ovog rješenja.

6. Poduzetnici P.Z. Auto d.o.o. i Kolnoa d.o.o. dužni su poduzetniku Magnat d.o.o. nadoknaditi troškove postupka u ukupnom iznosu od 5.426,00 kuna, i to 2.713,00 kuna svaki, u roku od osam (8) dana od dana dostave ovoga rješenja.

7. Ovo rješenje bit će objavljeno u «Narodnim novinama».

Obrazloženje

I. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija), zaprimila je 15. lipnja 2004. zahtjev poduzetnika Magnat j.t.d., sa sjedištem u Osijeku, Reisnerova 54 (sada: Magnat d.o.o. za tehničku zaštitu i inženjering; Odluka o preoblikovanju jtd-a u d.o.o., od 31. svibnja 2005; internet stranica sudskog registra trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj), u kojem se, u bitnome, navodi da su poduzetnici P.Z. Auto d.o.o., sa sjedištem u Velikoj Gorici, Zagrebačka bb, i Kolnoa d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Ilica 315, sklopili zabranjeni sporazum iz članka 9. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 122/03; u daljnjem tekstu: ZZTN), te da Agencija slijedom toga pokrene postupak ocjene sukladnosti rečenog sporazuma s odredbama ZZTN.

U rečenom zahtjevu od 15. lipnja 2004. i njegovoj dopuni dostavljenoj Agenciji 10. prosinca 2004., poduzetnik Magnat d.o.o. je, između ostalog, istaknuo da je Ugovor o poslovnoj suradnji kojeg su, 1. prosinca 2003., zaključili poduzetnici P. Z. Auto d.o.o. i Kolnoa d.o.o., po svom cilju ugovor o isključivoj kupnji. Predmetnim ugovorom se, po mišljenju podnositelja, ovlaštenim distributerima i serviserima motornih vozila zaštitnog znaka kojih je P.Z. Auto d.o.o. generalni uvoznik u Republiku Hrvatsku (dalje: ovlašteni distributeri i serviseri P.Z. Auta d.o.o.), određuje poduzetnik Kolnoa d.o.o., kao isključivi dobavljač uređaja za mehaničku blokadu mjenjača automobila koji je u vladajućem položaju na tom tržištu, a poslovanje s poduzetnikom Kolnoa d.o.o. ulazi u financijski plan ovlaštenih distributera i serviseri P.Z. Auta d.o.o., koji je mjerilo njihove uspješnosti odnosno neuspješnosti.

Podnositelj zahtjeva je, također, naveo da su iz tog razloga ovlašteni distributeri i serviseri P.Z. Auta d.o.o. prestali naručivati uređaje za mehaničku blokadu mjenjača automobila koje distribuira poduzetnik Magnat d.o.o., iako su prije sklapanja predmetnog ugovora više godina poslovali s njime. Ovo iz razloga jer uređaji za mehaničku blokadu mjenjača automobila koje prodaje poduzetnik Magnat d.o.o. ne ulaze u financijski plan ovlaštenih distributera i serviseri P.Z. Auta d.o.o. Zamjenski proizvod Defend-Lock kojeg distribuira podnositelj zahtjeva je, po njegovom mišljenju, jednake kvalitete kao i proizvod Mul-T-Lock kojeg distribuira poduzetnik Kolnoa d.o.o. Nadalje, podnositelj navodi da je nabavna cijena po kojoj su ovlašteni distributeri i serviseri PZ Auta d.o.o. nabavljali proizvod Defend-Lock bila niža od cijene koju sada plaćaju poduzetniku P.Z. Auto d.o.o., kao posredniku za prodaju proizvoda Mul-T-Lock, koje isti nabavlja temeljem predmetnog ugovora od poduzetnika Kolnoa d.o.o.

Temeljem inicijative iz anonimne prijave, zaprimljene 3. prosinca 2004. godine, Agencija je po službenoj dužnosti otvorila predmet pod poslovnim brojem, klasa: UP/I 030-02/2004-01/87, u upravnoj stvari ocjene Sporazuma o cilju i bonifikaciji za opremu koje je poduzetnik P.Z. Auto d.o.o. sklopio sa njegovim ovlaštenim distributerima i serviserima.

Prema navodima iz rečene anonimne prijave, poduzetnik P.Z. Auto d.o.o. je svojim ovlaštenim distributerima i serviserima odredio nekoliko poduzetnika od kojih trebaju nabavljati lakove, potrošne materijale, gume, alate, ulja, maziva i druge materijale. U prijavi se napominje da ovlašteni distributeri i serviseri P.Z. Auto d.o.o. nisu obvezni kupovati takve proizvode od naznačenih dobavljača, ali ako to ne učine za posljedicu imaju niži ukupno ostvareni promet s poduzetnikom P.Z. Auto d.o.o., zbog čega im se umanjuje ukupni rabat na kraju godine.

Iz zahtjeva poduzetnika Magnat d.o.o. kao i iz anonimne prijave u dijelu koji se odnosi na opremu, u bitnome, proizlazi da poduzetnik P.Z. Auto d.o.o. određuje dobavljače od kojih njegovi ovlašteni distributeri i serviseri trebaju nabavljati opremu i to putem P.Z. Auto d.o.o., kao posrednika, ako žele pridonositi ostvarivanju financijskog plana i steći pravo na godišnje rabate u prometu s poduzetnikom P.Z. Auto d.o.o. Iz tog razloga ograničeno im je poslovanje s ostalim dobavljačima opreme od kojih su prije izravno nabavljali opremu.

Zaključkom o spajanju pod poslovnim brojem, klase: UP/I 030-02/2004-01/38, urbroj: 580-02-04-25-18, od 12. siječnja 2005., odlučeno je da se rečene upravne stvari spoje u jednu te da se nadalje o istima vodi jedinstveni postupak pod rečenim brojem klase.

Primjenom članka 37. stavaka 8. i 9. ZZTN Agencija je nakon zaprimanja zahtjeva od podnositelja, a prije donošenja odluke o pokretanju postupka, u smislu članka 46. ZZTN, radi ispitivanja stanja na predmetnom tržištu zatražila dostavu na uvid spomenutog Ugovora o poslovnoj suradnji od poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., koji je isti dostavio 13. rujna 2004.

Naime, sukladno članku 9. stavku 1. ZZTN, zabranjeni su sporazumi između poduzetnika, ugovori, pojedine odredbe ugovora, izričiti ili prešutni dogovori, usklađeno djelovanje, odluke udruženja poduzetnika koji kao cilj ili posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, a naročito oni kojima se izravno ili neizravno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene, ograničava ili nadzire proizvodnja, tržišta tehnološki razvoj ili ulaganje, dijele tržišta ili izvori nabave, primijenjuju nejednaki uvjeti na istovrsne poslove s različitim poduzetnicima, te uvjetuje sklapanje ugovora prihvaćanjem od drugih ugovornih stranaka dodatnih obveza, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi s predmetom tih ugovora.

Odredbom članka 9. stavka 2. ZZTN propisano je da su sporazumi iz stavka 1. tog članka, koji se ne mogu izuzeti u smislu članka 10. ZZTN, ništavi. S tim u svezi, potrebno je naglasiti da sporazumi iz članka 9. ZZTN nisu *per se* zabranjeni. Naime, ocjena o tome jesu li sporazumi sa takvim ograničenjima zabranjeni ili ne ovisit će o rezultatima pravne i ekonomske analize, odnosno o omjeru između njihovih pozitivnih i negativnih učinaka na tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu.

Sporazumi mogu biti izuzeti od zabrane iz članka 9. ZZTN pod uvjetima propisanim člankom 10. tog zakona. Izuzeće od zabrane može biti utvrđeno za sporazum koji kumulativno ispunjava dva pozitivna i dva negativna kriterija iz članka 10. ZZTN, s tim da pozitivni učinci tog sporazuma moraju prevagnuti nad njegovim negativnim učincima.

Pozitivni kriteriji iz članka 10 stavka 1. ZZTN su:

- sporazum mora pridonositi unaprjeđenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga, promicanju tehnološkog ili gospodarskog razvoja, te
- pružati potrošačima razmjernu korist.

Negativni kriteriji iz članka 10. stavka 2. ZZTN su:

- ne mogu se poduzetnicima nametati ograničenja koja nisu neophodna za postizanje navedenih ciljeva (podrazumijevaju se ciljevi navedeni pod pozitivnim kriterijima iz članka 10. stavka 1. ZZTN) i
- ne može se poduzetnicima omogućiti isključivanje znatnog dijela konkurencije s tržišta za robe koje su predmet sporazuma.

U svrhu utvrđenja je li rečeni Ugovor o poslovnoj suradnji zabranjeni sporazum koji kao cilj ili posljedicu ima sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja u smislu članka 9. ZZTN, odnosno sporazum koji se može pojedinačno ili skupno izuzeti od primjene odredbi o zabranjenim sporazumima iz ZZTN, u smislu članka 10. ZZTN, Agencija je, dopisima od 13. listopada 2004., pozvala poduzetnike P.Z. Auto d.o.o. i Kolnoa d.o.o. da se očituju o navodima podnositelja zahtjeva te od istih zatražila, procjenu mjerodavnog tržišta te popis i procjenu udjela na tržištu svih poduzetnika koji pored poduzetnika Kolnoa d.o.o. i Magnat d.o.o. djeluju na tržištu distribucije i prodaje uređaja za mehaničku blokadu mjenjača automobila.

Od poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. zatraženo je i pisano očitovanje o tome kupuje li uređaje za mehaničku blokadu mjenjača automobila i od drugih poduzetnika, osim Kolnoe d.o.o., te da o istome dostavi dokaze. Također, Agencija je zatražila i očitovanje o tome zabranjuje li ili sprječava P.Z. Auto d.o.o. svojim ovlaštenim distributerima i serviserima kupovinu drugih uređaja za mehaničku blokadu mjenjača automobila, osim onih koje distribuira poduzetnik Kolnoa d.o.o.

Podneskom od 28. listopada 2004. očitovao se poduzetnik Kolnoa d.o.o. putem punomoćnika I. S., odvjetnika iz Z. Nadalje, podneskom od 4. studenog 2004. očitovao se i poduzetnik P.Z. Auto putem punomoćnika H. A., odvjetnika iz Z. U očitovanjima rečenih poduzetnika, u bitnome, je istaknuto da Ugovor o poslovnoj suradnji koji su sklopili nije zabranjeni sporazum u smislu odredaba ZZTN, s obzirom da taj ugovor ne sadrži odredbe koje sadrže ugovori o isključivoj kupnji.

Poduzetnik P.Z. Auto d.o.o. je također naveo kako su njegovi ovlašteni distributeri i serviseri slobodni nabavljati mehaničke blokade mjenjača automobila i od drugih poduzetnika osim od poduzetnika Kolnoa d.o.o.

Agencija je 3. prosinca 2004. zaprimila Dodatak Ugovora o polovnoj suradnji kojeg su 30. studenoga 2004. zaključili poduzetnici P.Z.Auto d.o.o. i Kolnoa d.o.o., a kojim se mijenja članak 1. Ugovora na način da se istome dodaje stavak 3. koji glasi: «Ugovorne strane su suglasne da niti PZA nije obavezan Ugovorne proizvode, ili njima slične proizvode kupovati samo od KOLNOA-e, niti je KOLNOA-i zabranjeno, Ugovorne proizvode isporučivati drugim poduzetnicima, odnosno kupcima.»

Međutim, ugovaranje ovakve odredbe nije imalo utjecaja na daljnji tijek postupka u konkretnom slučaju budući da je bilo potrebno utvrditi je li Ugovor o poslovnoj suradnji bio temelj za nametanje, u Planu postprodaje za 2004. i za 2005. godinu (tzv. financijski plan) poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., a putem sporazuma o cilju i bonifikaciji za opremu, koji je njegov sastavni dio, posrednih obveza njegovim ovlaštenim distributerima i serviserima da ne distribuiraju pojedine zamjenske proizvode od drugih dobavljača, tržišnih takmaca, ukoliko žele ostvariti financijske pogodnosti. Dakle, trebalo je utvrditi jesu li sudionici ovog sporazuma povrijedili odredbe članka 9. stavka 1. točka 3. i 5. ZZTN, odnosno jesu li tim sporazumima ugovorili ograničenja koja vertikalni sporazumi ne smiju sadržavati tj. obveze na koje se ne može primijeniti skupno izuzeće u smislu članka 10. stavka 1. točka c) Uredbe o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma.

Međutim, za ograničenja koja su propisana posebnim Uredbama da sporazumi ne smiju sadržavati, u konkretnom slučaju Uredbom o vertikalnim sporazumima, nije moguće utvrditi niti pojedinačno izuzeće takvih sporazuma od primijene odredbi o zabranjenim sporazumima iz ZZTN, a što je u skladu i s komparativnim pravom i praksom EU. Stoga je postupak, u konkretnom slučaju, trebalo nastaviti.

Valjani dokazi da je bilo koji od ovlaštenih distributera odnosno servisera poduzetnika P.Z Auto d.o.o., u razdoblju nakon sklapanja predmetnog Ugovora nabavljao uređaje za mehaničku blokadu mjenjača automobila od bilo kojeg drugog dobavljača, osim Kolnoe d.o.o., nisu dostavljeni Agenciji.

Stoga je Agencija na sastanku održanom 15. prosinca 2004. u prostorijama Agencije, o čemu je sastavljena službena zabilješka, od punomoćnika poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., zatražila da poduzetnik P.Z. Auto d.o.o. dostavi dokaze temeljem kojih se može utvrditi da su od dana zaključenja predmetnog Ugovora ovlašteni distributeri i serviseri P.Z. Auto d.o.o. nabavljali mehaničke blokade mjenjača vozila i od drugih poduzetnika pored poduzetnika Kolnoa d.o.o.

Također, Agencija je zatražila od poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. da dostavi svim svojim distributerima i serviserima dopis, kojim će iste obavijestiti da iz svojih tzv. financijskih planova izdvaja odnosno da neće primjenjivati financijske pogodnosti koje se vežu uz prodaju određene količine dodatne opreme određenog zaštitnog znaka, sukladno odredbama Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije ("Narodne novine", broj 51/2004; dalje: Uredba o vertikalnim sporazumima), i to počevši od 29. listopada 2004., a najkasnije od 1. siječnja 2005.

Takvu obavijest je poduzetnik P.Z. Auto d.o.o. po zahtjevu Agencije trebao objaviti i na svojim službenim Internet stranicama te se pozvati na prijelazne odredbe Uredbe o vertikalnim sporazumima koje uređuju da svi vertikalni sporazumi koji su zaključeni prije njezinog stupanja na snagu, trebaju biti usklađeni s njezinim odredbama najkasnije u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu rečene Uredbe, tj. na dan 29. listopada 2004. Ovo iz razloga jer se na distribuciju opreme treba primjenjivati rečena Uredba, koja u članku 15. stavku 1. uređuje da svi vertikalni sporazumi koji su zaključeni prije njezinog stupanja na snagu, trebaju biti usklađeni s njezinim odredbama najkasnije u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu iste.

Za razliku od opreme, na distribuciju originalnih i rezervnih dijelova primjenjuju se odredbe Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila ("Narodne novine", broj 105/2004, dalje: Uredba o motornim vozilima), a sporazumi koji su zaključeni prije njezinog stupanja na snagu moraju s istom biti usklađeni do kraja 2005. godine, u smislu članka 19. stavka 1. rečene Uredbe.

Prema članku 12. stavku 3. Uredbe o motornim vozilima, originalni rezervni dijelovi su rezervni dijelovi koji su iste kvalitete kao i dijelovi koji se rabe za sastavljanje motornoga vozila te koji se proizvode u skladu s propisima i proizvodnim standardima koje proizvođač vozila pruža za proizvodnju dijelova ili rezervnih dijela za navedena motorna vozila. Nadalje, u smislu stavka 4. rečenog članka Uredbe o motornim vozilima, rezervni dijelovi su oni koje treba ugraditi u ili na motorno vozilo kako bi se zamijenili dijelovi tog vozila, uključujući robu poput maziva koja je neophadna za uporabu motornog vozila, uz iznimku goriva.

Agencija do 1. siječnja 2005. nije zaprimila valjane dokaze iz kojih bi bilo vidljivo da su ovlaštene distributeri i serviseri P.Z. Auto d.o.o. kupovali mehaničke blokade mjenjača vozila od drugih poduzetnika, osim poduzetnika Kolnoa d.o.o., odnosno da je poduzetnik P. Z. Auto d.o.o. kupovao i/ili prodavao ovlaštenim distributerima i serviserima zamjenske proizvode ugovornog proizvoda iz Ugovora o poslovnoj suradnji.

Stoga je Agencija 2. veljače 2005., temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja s 32. sjednice, donijela zaključak o pokretanju postupka u ovom predmetu u smislu članka 46. ZZTN.

Naime, punomoćnik poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. je Agenciji u prilogu podneska od 20. prosinca 2004. dostavio presliku popisa ovlaštenih serviseri s prikazom prometa uređaja za mehaničku blokadu mjenjača automobila zaštitnog znaka Mul-T-Lock za razdoblje od siječnja do studenog i posebno za mjesec studeni 2004. Iz dostavljenog popisa proizlazi kako od ukupno 66 ovlaštenih serviseri za vozila kojih je P.Z. Auto d.o.o. generalni uvoznik, tijekom prvih jedanaest mjeseci 2004. godine 26 serviseri nije kupilo niti jedan takav uređaj. Međutim, punomoćnik P.Z. Auto d.o.o. nije se očitovao o tome jesu li tih 26 serviseri u tom razdoblju nabavljali uređaje za mehaničku zaštitu mjenjača automobila od drugih dobavljača ili uopće nisu nabavljali takve uređaje. Pored navedenog, P.Z. Auto d.o.o., unatoč očitovanju od 4. listopada 2005. u kojem se ističe da predmetni ugovor nema obilježja ugovora o isključivoj kupnji, nije dostavio valjani dokaz iz kojeg bi bilo vidljivo da je taj poduzetnik nakon sklapanja Ugovora o poslovnoj suradnji s poduzetnikom Kolnoa d.o.o. nabavljao mehaničke blokade mjenjača vozila drugih zaštitnih znakova od bilo kojeg drugog dobavljača.

U podnesku od 20. prosinca 2004. punomoćnik poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. je također naveo da će P.Z. Auto d.o.o. sporazume, koji će imati učinak od 1. siječnja 2005., sa svojim partnerima zaključivati na način da će sporazumi o cilju i bonifikaciji za originalne dijelove biti zaključivani odvojeno od sporazuma o cilju i bonifikaciji za opremu.

Međutim, isti nije, unatoč zahtjevu Agencije, dostavio nacрте izmijenjenih, odnosno novih tzv. financijskih planova, niti je, zaključno do 1. siječnja 2005., dostavio dokaz Agenciji da je svoje ovlaštene distributere i servisere obavijestio o opisanoj izmjeni u Planu postprodaje za 2005. Dokaz o istome Agencija je zaprimila, tek 22. svibnja 2005., i to dostavom preslika dopisa, od 11. svibnja 2005., upućenog svim ovlaštenim distributerima i serviserima tog poduzetnika.

S tim u svezi, Agencija je radi utvrđivanja svih okolnosti i činjenica koje mogu pridonijeti rješavanju i pojašnjenju određenih pitanja o postojanju spriječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, sukladno odredbi članka 48. stavka 1. ZZTN, pozvala dvadeset ovlaštenih distributera i servisera motornih vozila zaštitnog znaka čiji generalni uvoznik u Republici Hrvatskoj je P.Z. Auto d.o.o., na dostavu pisanog očitovanja glede opisane problematike.

U nekoliko zaprimljenih očitovanja od strane ovlaštenih distributera poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. u bitnome se ističe da isti imaju saznanja da nabava opreme putem poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., kao posrednika između njih i dobavljača opreme, utječe na povećanje i ukupne nabave robe od tog poduzetnika, a što je za posljedicu imalo ispunjenje tzv. financijskog plana. Također se navodi da do kraja 2004. godine, u kvartalnom vrednovanju ispunjavanja plana nabave robe od poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., isti nije pravio razliku je li pri tome riječ o nabavi originalnih dijelova ili opreme. Međutim, početkom 2005. navedeni poduzetnik je odredio da se nabava robe koja se ne ubraja u originalne dijelove ne uzima u obzir pri ispunjenju tzv. financijskog plana.

U svrhu pružanja mogućnosti strankama da se izjasne o činjenicama i okolnostima koje su od važnosti za donošenje rješenja, Agencija je, sukladno odredbi članka 54. ZZTN, održala 28. lipnja 2005. usmenu raspravu, te 7. rujna 2005. nastavak iste, čime je dokazni postupak u ovom predmetu okončan. Stranke su na zapisnik, u bitnome izjavile, da ostaju kod svih svojih navodi iznijetih tijekom ovog postupka.

Nakon prikupljenih i analiziranih podataka izrađena je detaljna pravna i ekonomska analiza kojom je utvrđeno kako slijedi:

II. Propisi koje je Agencija primijenjivala pri ocjeni predmetnih sporazuma

Agencija je u provedbi predmetnog postupka primijenila odredbe Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 122/03) i podzakonske akte kojima se detaljnije uređuju instituti predviđeni odredbama toga zakona, i to: Uredba o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta («Narodne novine», broj 51/04), Uredba o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije («Narodne novine», broj 51/04), te odredbe Zakona o općem upravnom postupku («Narodne novine», broj 53/91 i 106/93).

Pored navedenog, Agencija je pri ocjeni predmetnih sporazuma na odgovarajući način primjenjivala načine, kriterije i standarde poredbenog prava Europskih zajednica (dalje: EZ). Naime, člankom 35. stavkom 3. ZZTN propisano je da Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja u ocjeni svih oblika sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja koji mogu utjecati na trgovinu između Republike Hrvatske i EZ, u skladu s člankom 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EZ i njihovih država članica i Republike Hrvatske («Narodne novine»-Međunarodni sporazumi, broj 14/01; dalje: SSP), primjenjuje na odgovarajući način kriterije koji proizlaze iz pravilne primjene pravila o tržišnom natjecanju u EZ.

Člankom 70. stavkom 2. SSP-a, od 29. listopada 2001., koji je stupio na snagu 1. veljače 2005., određuje se da će se svako ponašanje suprotno pravilima tržišnog natjecanja ocjenjivati na temelju kriterija koji proizlaze iz pravila o tržišnom natjecanju u Zajednici, posebice članka 81., 82. i 86. Ugovora o osnivanju EZ i instrumenata za tumačenja koje su usvojile njezine institucije. U vrijeme sklapanja Ugovora o poslovnoj suradnji na snazi je bio Zakon o potvrđivanju Privremenog sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i EZ («Narodne novine-Međunarodni ugovori», broj 15/01), sklopljen 29. listopada 2001., godine, koji se privremeno primjenjivao od 1. siječnja 2002, a stupio je na snagu 1. ožujka 2002., te se primjenjivao sve do stupanja na snagu SSP, odnosno do 1. veljače 2005.

Stoga je Agencija, tijekom postupka i prilikom izrade ekonomske i pravne analize u ovom predmetu, pored spomenutih hrvatskih propisa, primjenjivala kriterije i standarde prave konkurencije EZ, i to: Obavijest Komisije-Smjernice za vertikalna ograničenja, od 13. listopada 2000., i Smjernice za primijenu članka 81. stavka 3. Ugovora o osnivanju EZ, a iste su prevedene na hrvatski jezik i nalaze se na web stranici Agencije (www.crocompet.hr).

III. Stranke u postupku

Poduzetnik Magnat d.o.o. registriran je za obavljanje djelatnosti elektroinstalacijskih radova (NKD 45310) pri Trgovačkom sudu u Osijeku. Ovlašteni je uvoznik proizvoda zaštitnog znaka «Defend-lock», mehaničke blokade mjenjača za vozila, za područje Republike Hrvatske.

Poduzetnik Kolnoa d.o.o. registriran je za obavljanje djelatnosti ostale trgovine na veliko (NKD 51900) na Trgovačkom sudu u Zagrebu. Zastupnik je poduzetnika CONSTRUCT A&D, sa sjedištem u Češkoj Republici, te je ovlašten uvoznik mehaničkih blokada mjenjača za vozila zaštitnog znaka "Construct" za područje Republike Hrvatske.

Rečeni poduzetnici nemaju povezanih društava na području Republike Hrvatske.

Poduzetnik P.Z. AUTO d.o.o. ovlašten je uvoznik motornih vozila zaštitnog znaka Volkswagen, Audi, Seat, Škoda i Porsche za Republiku Hrvatsku, koje distribuira putem ovlaštenih distributera i servisera prema sustavu kvantitativne selektivne distribucije motornih vozila.

IV. Mjerodavno tržište

1. Prema odredbi članka 7. ZZTN, mjerodavno tržište određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

Mjerodavno tržište se, sukladno odredbi članka 4. Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta («Narodne novine», broj 51/2004; dalje: Uredba), utvrđuje na način da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu).

U konkretnom slučaju, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu, sukladno odredbi članka 6. Uredbe, definirano je kao cjelokupno područje Republike Hrvatske jer je tom Uredbom propisano da mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća cjelokupan ili dio teritorija Republike Hrvatske, na kojem se tržišni takmaci natječu u prodaji i/ili nabavi proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima koji to tržište bitno razlikuje od susjednih tržišta. Poduzetnici Magnat d.o.o. i Kolnoa d.o.o. obavljaju djelatnost prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila putem svoje distribucijske mreže na području Republike Hrvatske. Osim toga, kupci ovih uređaja disperzirani su na cijelom području Republike Hrvatske.

Prema odredbi članka 5. Uredbe, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe. U predmetnom slučaju uzeti su u obzir proizvodi koje rečeni poduzetnici distribuiraju na području Republike Hrvatske, a riječ je samo o proizvodima za mehaničku blokadu mjenjača vozila. Mehanička blokada mjenjača predstavlja mehanički uređaj koji se sastoji od brave koja se obično izrađuje od čelika takvih svojstva kojima je otporna na mehanička i termička djelovanja te se sastoji od cilindra koji služi za blokiranje samog mjenjača. Postoje različiti modeli koji obično blokiraju mjenjač unutar konzole mjenjača.

Ispitivanje mogućih supstituta navedenog proizvoda provedeno je uzimajući u obzir razne karakteristike i specifičnosti pojedinih uređaja za zaštitu vozila od krađe, te je utvrđeno da se s obzirom na posebnosti mehaničkih blokada mjenjača za vozila, a koji se ogledaju u svojstvima, cijeni, namjeni, načinu uporabe i navikama potrošača, ne mogu smatrati supstitutima ostalim uređajima za zaštitu vozila od krađe.

Naime, prilikom same montaže ovih uređaja ne mijenja se struktura bitnih dijelova vozila (za razliku od alarmnih uređaja gdje se vrše određene radnje na elektronskom sklopu vozila), te se isti ugrađuju kao dodatni dio na samu šasiju odnosno konstrukciju automobila i njime se ona ne modificira u odnosu na bitna svojstva. Osim toga, velik broj novih vozila na tržište dolazi s imobilizatorom što predstavlja također elektronsku blokadu raznih komponenti vozila poput dovoda goriva, paljenja vozila i sl. U praksi se mehaničke blokade mjenjača pokazuju kao najsigurnije protiv otuđenja vozila s obzirom na prije navedena svojstva. Elektronske blokade mjenjača razvijaju se u generacijama. Međutim, ova zaštita pokazuje određene slabosti s obzirom da statistike pokazuju otuđivanje vozila s ovom vrstom zaštite.

Same mehaničke blokade mjenjača pojavljuju se u više oblika. Ti oblici također predstavljaju generacijske modele koji postaju sve sofisticiraniji i jednostavniji za korištenje. Tako su na hrvatskom tržištu poznata tri osnovna tipa ovih uređaja čija su namjena i svojstva slični. Riječ je o uređajima s vanjskim lokotom ("vanjski lokot"), uređajima koje se aktiviraju pomoću tzv. „klina“ ("klin u konzoli"), te najnovijoj generaciji ovih uređaja kod koji je i brava i cilindar u konzoli i najjednostavniji je model za korištenje ("samo na ključ").

Ovi proizvodi ne proizvode se u Republici Hrvatskoj, te se isti uvoze. Sami proizvodi vode se prema Carinskoj tarifi pod tarifnom oznakom 8301 - Lokoti i brave (na ključ, šifru ili električni), od običnih kovina; kopče i okovi s kopčama, s ugrađenim bravama, od običnih kovina; ključevi za bilo koji od spomenutih proizvoda, od običnih kovina.

Uzimajući u obzir sve gore navedeno, proizvodna dimenzija mjerodavnog tržišta usko je definirana kao prodaja mehaničkih blokada mjenjača za vozila.

Pri definiranju i analizi mjerodavnog tržišta, a radi prikupljanja što preciznijih i potpunijih podataka, Agencija je uzela u obzir razne izvore podataka, te je, sukladno odredbi članka 14. Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta, koristila raspoložive podatke Carinske uprave Republike Hrvatske, Hrvatske gospodarske komore, Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo, Financijske agencije te Centra za vozila Hrvatske, te je na temelju prikupljenih podataka provela analizu mjerodavnog tržišta, s obzirom na tržišne takmace, konkurentne proizvode drugog zaštitnog znaka te njihove tržišne udjele.

Prema saznanjima Agencije postojeće mehaničke blokade mjenjača na području Republike Hrvatske za motorna vozila su:

- Construct / Mul-t-lock Cylinder Inside
- Defend-lock

Napominjemo da je mehanička blokada mjenjača zaštitnog znaka Auto-block, koju proizvodi poljski poduzetnik Dipol, bila prisutna na mjerodavnom tržištu tijekom 2004. godine, ali je ista izuzeta iz ove ekonomske analize. Ovo iz razloga jer je poduzetnik A. J. d.o.o.*, koji je istu uvezio i distribuirao na području Republike Hrvatske, u svojem očitovanju od 6. lipnja 2005., klasa: UP/I-030-02/2004-01/38, urbroj: 378-02-05-10-60, u bitnome istaknuo da je prodaja ovog proizvoda počela u 2004. godine, ali da je od nje u istoj godini odustao jer se nije mogao probiti na mjerodavno tržište, odnosno da je prodaja mehaničkih blokada zaštitnog znaka Auto-block bila u 2004. neznatna (manje od jedan posto od ukupne količine prodaje mjerodavnog proizvoda na području Republike Hrvatske). Budući da je 2003. godina relevantna za utvrđivanje stanja na mjerodavnom tržištu, spomenuti poduzetnik nije činio uzorak promatranja mjerodavnog tržišta, jer, kao što je rečeno, isti tijekom 2003. nije bio ni prisutan na istome. Pored navedenog taj poduzetnik izričito se očitovao da odustaje od daljnje distribucije rečenog proizvoda i to iz razloga njegovog marginalnog udjela na tržištu i činjenice da nema dovoljno sredstava za neophodne marketinške troškove u svrhu ostvarivanja značajnije prisutnosti na ovom tržištu.

* podatak predstavlja poslovnu tajnu

Međutim, očitovanje ovog poduzetnika relevantan je podatak za analizu položaja konkurenata na tržištu kao i za postojanje mogućih zapreka pristupa na mjerodavno tržište, a koji su bitni kao relevantni čimbenici u ocjeni predmetnog sporazuma.

Poduzetnik Kolnoa d.o.o. u svom podnesku od 28. listopada 2004. godine, klasa: UP/I 030-02/04-01/38, urbroj: 15-02-04-25-10, navodi i tržišne takmace sljedećih zaštitnih znakova:

- MVP-rav Bariah, i
- Bear lock.

Međutim, Agencija nije potvrdila postojanje ovih proizvoda na tržištu prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila na području Republike Hrvatske, kao ni eventualnih poduzetnika koji bi ih zastupali. Navedeno ukazuje da su, ako uopće i postoje, njihovi tržišni udjeli na mjerodavnom tržištu marginalni. Stoga niti oni nisu uzeti u obzir kod izrade ekonomske analize u ovom predmetu. U predmetnoj ekonomskoj analizi naglasak je stavljen na određivanje strukture mjerodavnog tržišta. S obzirom na specifičnosti predmeta i činjenicu da se ocjenjuje sporazum, analiza je provedena na način da se prikaže položaj dobavljača na mjerodavnom tržištu, položaj konkurenata na mjerodavnom tržištu te položaj kupaca na mjerodavnom tržištu. Nadalje, analizirani su trendovi na mjerodavnom tržištu kako s obzirom na dobavljača mjerodavnog proizvoda, tako i s obzirom na kupca mjerodavnog proizvoda. Za analizu istog uzeto je vremensko razdoblje 2003. i 2004. godine, kao i razdoblje od siječnja do lipnja 2005. godine, a iz razloga što je ovo signifikantno razdoblje za promatranje možebitnih pozitivnih i/ili negativnih učinaka na tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu.

V. Tržišni udjeli poduzetnika na mjerodavnom tržištu

1. Tržišni udjel se, sukladno članku 13. Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta ("Narodne novine", broj 51/04), za svakog od poduzetnika koji djeluje na mjerodavnom tržištu izračunava na temelju njihovih tržišnih udjela u prodaji mjerodavnog proizvoda na mjerodavnom tržištu u određenom razdoblju, a koje su utvrđuje, u pravilu, godišnje, a po potrebi se može utvrditi i duže ili kraće razdoblje.

U konkretnom slučaju za poduzetnike Kolnoa d.o.o. i Magnat d.o.o., kao poduzetnike koji djeluju na mjerodavnom tržištu, tržišni udjel je izračunat na temelju prodaje mjerodavnog proizvoda, odnosno mehaničke blokade mjenjača vozila, ostvarene tijekom 2003. godine. Ovo iz razloga jer je upravo odredbom članka 13. stavka 3. Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta, propisano da se mjerodavno razdoblje, u pravilu, određuje godišnje, ali da se isto može utvrditi i kao duže ili kraće razdoblje. Osim toga, Ugovor o poslovnoj suradnji između poduzetnika P. Z. Auto d.o.o. i Kolnoe d.o.o. zaključen je 1. prosinca 2003., dakle na kraju godine, te je i to bio jedan od razloga da se kao mjerodavno obračunsko razdoblje uzme upravo 2003. godina.

Nadalje, razlog za određivanje 2003. godine kao mjerodavne proizlazi i iz činjenice da je zaključak o pokretanju postupka u ovom predmetu donesen upravo radi utvrđivanja je li Ugovor o poslovnoj suradnji bio temelj za nametanje posrednih obveza ovlaštenim distributerima i serviserima poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. da ne distribuiraju pojedine zamjenske proizvode od drugih dobavljača, i to temeljem financijskih pogodnosti koje proizlaze iz Plana postprodaje poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. za 2004. i 2005. godinu, a temeljem sporazuma o cilju i bonifikaciji za opremu, koji je njegov sastavni dio.

Tablica 1.: Ukupan godišnji prihod ostvaren u 2003. godini

Poduzetnik	Ukupan prihod (u Kn)
KOLNOA d.o.o., Zagreb	*
MAGNAT d.o.o., Osijek	*

Izvor: Baza podataka Financijske Agencije za 2003. godinu.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Sektor za zaštitu tržišnog natjecanja.

Tablica 2.: Struktura mjerodavnog tržišta u 2003. godini

Poduzetnik	Prihod od prodaje (u Kn)	Tržišni udjel (u %)
KOLNOA d.o.o., Zagreb	*	80-90
Magnat d.o.o., Osijek	*	10-20
Ukupno	*	100,00

Izvor: Podnesak poduzetnika Kolnoa d.o.o., od 28. listopada 2004. (Urbroj: 15-02-04-25-10) i poduzetnika Magnat d.o.o., od 3. studenoga 2004. (Urbroj: 15-02-04-25-11., oba klasa: UP/I-030-02/2004-01/38.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Sektor za zaštitu tržišnog natjecanja.

Analizom strukture mjerodavnog tržišta prema kriteriju ostvarenih prihoda od prodaje u 2003. godini utvrđeno je da na mjerodavnom tržištu sudjeluju s najznačajnijim udjelima upravo poduzetnici Kolnoa d.o.o. i Magnat d.o.o., i to poduzetnik Kolnoa d.o.o. s udjelom od 80-90 posto, a poduzetnik Magnat d.o.o. s udjelom od svega 10-15 posto.

Iz ovih podataka proizlazi da se poduzetnik Kolnoa d.o.o. nalazi u vladajućem položaju, u smislu članka 15. ZZTN. Prema rečenoj odredbi poduzetnik je u vladajućem položaju ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati na mjerodavnom tržištu u značajnoj mjeri neovisno od svojih stvarnih ili mogućih konkurenata, potrošača, kupaca ili dobavljača, i to naročito ako nema konkurenata na mjerodavnom tržištu, i/ili ima stvarnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu u odnosu na stvarne ili moguće konkurente. Presumira se da je u vladajućem položaju poduzetnik koji ima više od 40 posto udjela na mjerodavnom tržištu, u smislu članka 15. stavka 3. ZZTN. Kako mu je jedini konkurent na tom tržištu upravo poduzetnik Magnat d.o.o., a koji je ostvario tržišni udjel od svega 10-20 posto, iz ovoga očigledno proizlazi da se poduzetnik Kolnoa d.o.o. zbog svojeg visoko vladajućeg položaja (80-90 posto tržišnog udjela) može u potpunosti neovisno ponašati od sadašnjih i budućih konkurenata.

* podatak predstavlja poslovnu tajnu

Analiza mjerodavnog tržišta provedena je i s obzirom na ukupno ostvarenu prodaju (vrijednosno i količinski) proizvoda od strane poduzetnika Kolnoa d.o.o. i Magnat d.o.o. u 2003. godini. Isto tako, analiza je provedena s obzirom na broj prodanih proizvoda prema poduzetniku P.Z. Auto d.o.o kao i ovlaštenim distributerima i serviserima P.Z. Auto d.o.o. u 2003. godini, a što je u skladu s odredbom članka 13. stavka 2. Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta. Naime, predmetnom odredbom propisano je da se tržišni udjel poduzetnika na mjerodavnom tržištu izračunava na temelju vrijednosti prodaje (izražene u kunama) ili na temelju količine prodaje (izražene u broju komada ili drugim mjernim jedinicama).

U tablici 3. prikazana je struktura prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila poduzetnika Kolnoa d.o.o. uz napomenu da su u kategoriju ovlaštenih distributera i serviseri P.Z. Auto d.o.o. uzeti oni distributeri koji su među deset najvećih kupaca poduzetnika Kolnoa d.o.o. s obzirom na dostavljene podatke.

Tablica 3. Struktura prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila poduzetnika Kolnoa d.o.o. u 2003. godini prema kupcima mjerodavnog proizvoda

	komada	Prihod od prodaje	Tržišni udjel (%)
	(1)	(2)	(3) = udjel prema (2)
Ukupno	*	*	100,00
Ostali kupci	*	*	80-90
Ovlašteni distributeri i serviseri P.Z. Auto d.o.o.	*	*	10-20

Izvor: Podnesak poduzetnika Kolnoa d.o.o. od 28. listopada 2004. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-04-25-10).

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja,, Sektor za zaštitu tržišnog natjecanja.

Rezultati ovako provedene analize pokazuju da je u 2003. godini, od ukupnog iznosa prihoda poduzetnika Kolnoa d.o.o., 10-20 posto prihoda ostvareno je od prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila na području Republike Hrvatske prema ovlaštenim distributerima i serviserima poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. Međutim radi ukazivanja na činjenicu od kakve važnosti za prodaju mjerodavnog proizvoda na mjerodavnom tržištu ima podatak o zaštitnim znakovima motornih vozila koje distribuiraju ovlašteni distributeri poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., u tablici 4. prikazana je struktura prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila poduzetnika Kolnoa d.o.o. u 2003. godini, a prema zaštitnim znakovima vozila za koja su ista prodana.

* podatak predstavlja poslovnu tajnu

Tablica 4. Struktura prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila poduzetnika Kolnoa d.o.o. u 2003. godini prema zaštitnom znaku vozila

	komada	Prihod od prodaje	Tržišni udjel (%)
	(1)	(2)	(3) = udjel prema (2)
Ukupno	*	*	100,00
Ostala vozila	*	*	20-25
Vozila ovlaštenih distributera i servisera P.Z. Auto d.o.o.	*	*	70-75
VW	*	*	30-40
Audi	*	*	10-20
Škoda	*	*	10-15
Seat	*	*	>5*

Izvor: Podnesak poduzetnika Kolnoa d.o.o., od 28. listopada 2004. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-04-25-10).

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Sektor za zaštitu tržišnog natjecanja

Iz podataka sadržanih u gornjoj tabeli očigledno proizlazi kako su upravo vozila koja distribuiraju ovlašteni distributeri i serviseri poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. u postotku od 70-75 posto najviše sudjelovali u strukturi prihoda poduzetnika Kolnoa d.o.o., i to vozila zaštitnog znaka VW s 30-40 posto, zaštitnog znaka Audi 10-20 posto, zaštitnog znaka Škoda 10-15 posto, te zaštitnog znaka Seat s manje od 5 posto.

S obzirom na ranije prikazani vrlo visok tržišni udjel poduzetnika Kolnoa d.o.o. na mjerodavnom tržištu i činjenicu da mreža ovlaštenih distributera i servisera P.Z. Auto d.o.o. predstavlja značajne kupce kao i da se mehaničke blokade mjenjača u najznačajnijem iznosu prodaju upravo za vozila iz mreže ovlaštenih distributera i servisera P.Z. Auto d.o.o., očigledno je da stanje na mjerodavnom tržištu izravno određuju, s jedne strane, najznačajni kupac mjerodavnog proizvoda, a s druge strane, dobavljač istog, koji je ujedno i tržišni lider na mjerodavnom tržištu.

Tablica 5. Struktura prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila poduzetnika Magnat d.o.o. u 2003. godini prema kupcima mjerodavnog proizvoda

	komada	Prihod od prodaje	Tržišni udjel (%)
	(1)	(2)	(3) = udjel prema (2)
Ukupno	*	*	100,00
Ostali kupci	*	*	60-70
Ovlašteni distributeri i serviseri P.Z. Auto d.o.o.	*	*	30-40

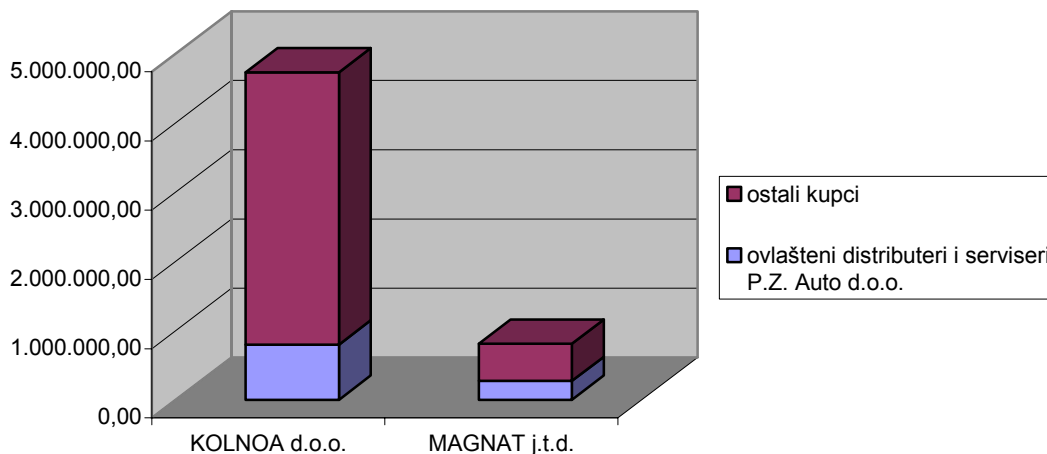
Izvor: Podnesak poduzetnik Magnat d.o.o., od 4. ožujka 2005. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38) i od 3. studenoga 2004. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-04-25-11)

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Sektor za zaštitu tržišnog natjecanja

* podatak predstavlja poslovnu tajnu

Iz podatak sadržanih u tablici 5. proizlazi da je poduzetnik Magnat d.o.o. tijekom 2003. godine ukupno prodao * komada mehaničkih blokada mjenjača za vozila pri čemu je ostvario prihod od prodaje istih u iznosu od * kuna. Promatrajući strukturu kupaca, zaključuje se da je 30-40 posto, od ukupno ostvarenog prihoda od prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila, ostvareno upravo prema ovlaštenim distributerima i serviserima poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. dok ostali kupci sudjeluju s 60-70 posto u ukupnom prihodu od prodaje predmetnog proizvoda.

Slika 1. Grafički prikaz strukture prihoda od prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila na području RH poduzetnika Kolnoa d.o.o. i Magnat d.o.o. u 2003. godini prema kupcima mjerodavnog proizvoda

Izvor: Podnesak poduzetnika Kolnoa d.o.o. od 28. listopada 2004. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-04-25-10) i poduzetnika Magnat d.o.o. od 4. ožujka 2005. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38) i od 3. studenoga 2004. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-04-25-11).
 Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Sektor za zaštitu tržišnog natjecanja.

Na slici 1. grafički se prikazuje struktura prihoda od prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila na području RH od poduzetnika Kolnoa d.o.o. i Magnat d.o.o. prema kupcima mjerodavnog proizvoda.

VI. Trendovi na mjerodavnom tržištu

Trendovi na mjerodavnom tržištu koristan su pokazatelj za ocjenu možebitnih pozitivnih i/ili negativnih učinaka provedbe sporazuma na tržišno natjecanje te je stoga analiziran trend s obzirom na položaj dobavljača, kao i trend, s obzirom na položaj kupca mjerodavnog proizvoda na mjerodavnom tržištu.

Kako bi se ocijenio trend na mjerodavnom tržištu sa strane dobavljača mjerodavnog proizvoda, u tablici 6. prikazani su podaci o prihodima od prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila sudionika na mjerodavnom tržištu za razdoblje 2003., 2004. i razdoblje od siječnja do lipnja 2005. godine. Za svako razdoblje prikazuje se struktura mjerodavnog tržišta prikazana kroz relativne iznose.

Nadalje, poduzetnik A. J. d.o.o.* u svom dopisu, od 6. lipnja 2005., klasa: UP/I 030-02/2004-01/38, urbroj: 378-02-05-10-60, je izjavio da je samo tijekom 2004. godine imao neznatan iznos prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila zaštitnog znaka Auto-block, koji iznosi manje od jedan posto od ukupne količine prodaje mjerodavnog proizvoda na području Republike Hrvatske. Stoga se u analizi strukture mjerodavnog tržišta s obzirom na dobavljača za razdoblje 2003., 2004. i za prvo polugodište 2005. isti ne prikazuje u tablici 6.

Tablica 6. Struktura mjerodavnog tržišta s obzirom na dobavljača za razdoblje 2003., 2004. i I-VI 2005

	2003.		2004.		siječanj - lipanj 2005.	
	Prihod	Tržišni udjel (%)	Prihod	Tržišni udjel (%)	Prihod	Tržišni udjel (%)
KOLNOA d.o.o., Zagreb	*	85-90	*	86-90	*	87-90
Magnat d.o.o., Osijek	*	10-15	*	10-12	*	9-11
UKUPNO:	*	100,00%	*	100,00%	*	100,00%

Izvor: Podnesak poduzetnika Kolnoa d.o.o. od 28. listopada 2004. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-04-25-10) i poduzetnika Magnat d.o.o. od 4. ožujka 2005. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38) i od 3. studenoga 2004. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-04-25-11).

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Sektor za tržišno natjecanje.

Napomena: Prihod predstavlja prihod od mehaničkih blokada mjenjača za vozila na području RH.

Temeljem podataka iz tablice 6. očigledno proizlazi da poduzetnik Kolnoa d.o.o., kao dobavljač, ostvaruje vrlo visok udjel na mjerodavnom tržištu, i to tijekom cijelog promatranog razdoblja. Kada se podaci iz gornje tablice reduciraju na način da se prikaže samo tržišni udjel na mjerodavnom tržištu tijekom promatranog razdoblja, dobiju se podaci koji pokazuje trendove na mjerodavnom tržištu s obzirom na tržišni udjel poduzetnika na istom.

	2003.	trend	2004.	trend	I-VI 2005.
KOLNOA d.o.o., Zagreb	85-90%	☐	86-90%	☐	87-90%
Magnat d.o.o., Osijek	12-15%	☐	10-12%	☐	9-11%

Iz ovoga je vidljivo da tijekom promatranog razdoblja tržišni udjel poduzetnika Kolnoa d.o.o. značajno raste. U 2003. godini tržišni udjel iznosio je 85-90 posto na mjerodavnom tržištu. U 2004. godine bio je izražen značajniji rast istog na 86-90 posto. U prvom polugodištu 2005. godine tržišni udjel poduzetnika Kolnoa d.o.o. ima trend daljnjeg rasta, te je isti, u prvom polugodištu 2005. godine iznosio 87-90 tržišnog udjela.

* podatak predstavlja poslovnu tajnu

Istovremeno, tržišni udjel poduzetnika Magnat d.o.o., koji je u 2003. godini iznosio 12-15 posto, pokazuje trend smanjenja tijekom promatranog razdoblja. Izraženije smanjenje tržišnog udjela vidljivo je u 2004. godini, te je isti iznosio 10-12 posto tržišnog udjela. Tijekom prvog polugodišta 2005. godine, tržišni udjel poduzetnika Magnat d.o.o. i dalje ima trend smanjenja, pa je isti u promatranom razdoblju ostvario svega 9-11 posto tržišnog udjela na mjerodavnom tržištu.

Radi daljnje ocjene relevantnih čimbenika za ocjenu sporazuma, Agencija je analizirala trendove na mjerodavnom tržištu s obzirom na položaj kupaca mjerodavnog proizvoda. Stoga je Agencija svojim dopisima poduzetniku Kolnoa d.o.o. od 28. srpnja 2005. godine (Klasa: UP/I 030-02/2004-01/38, Urbroj: 580-05-05-28-65) i poduzetniku Magnat d.o.o. od 28. srpnja 2005. godine (Klasa: UP/I 030-02/2004-01/38, Urbroj: 580-05-05-28-66) tražila podatke kojima bi se prikupili relevantni podaci za donošenje zaključka o trendovima na mjerodavnom tržištu vezano uz prodaju prema pojedinom kupcu.

Rezultati analize prikupljenih podataka prikazani su u tablici 7. Za analizu iste korišteni su podaci o vrijednosti prodaje poduzetnika Kolnoa d.o.o. i poduzetnika Magnat d.o.o. Za tablicu 7. se napominje da se od početka 2004. godine P.Z. Auto d.o.o. pojavljuje direktno kao kupac, pa iznos predstavlja zbroj prihoda prema P.Z. Auto d.o.o. i mreži ovlaštenih distributera i servisera P.Z. Auto d.o.o., a do kraja 2003. godine iznos predstavlja zbroj prihoda prema mreži ovlaštenih distributera i servisera P.Z. Auto d.o.o.

Tablica 7. Struktura prodaje poduzetnika Kolnoa d.o.o. za 2003., 2004. i I-VI 2005. godinu s obzirom na kupca mjerodavnog proizvoda

	2003.		2004.		siječanj - lipanj 2005.	
	Prihod	Tržišni udjel (%)	Prihod	Tržišni udjel (%)	Prihod	Tržišni udjel (%)
Ovlašteni distributeri i serviseri P.Z. Auto d.o.o.	*	15-20	*	30-35	*	35-40
Ostali kupci	*	80-85	*	65-70	*	60-65
UKUPNO:	*	100,00%	*	100,00%	*	100,00%

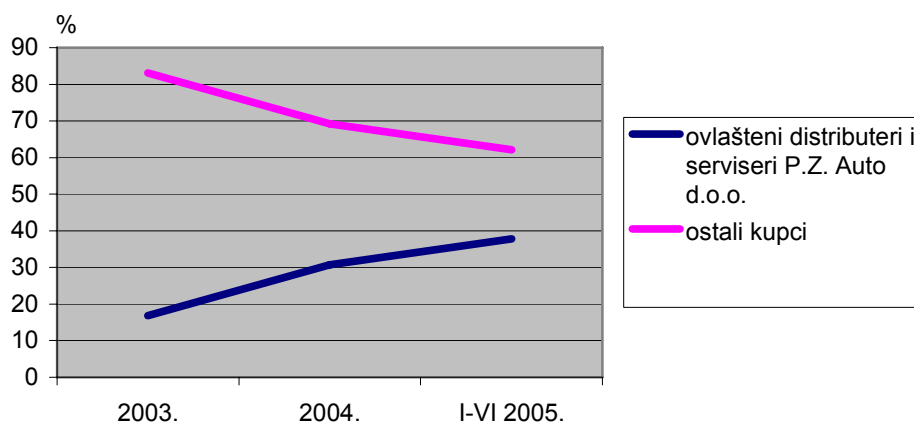
Izvor: Podnesci poduzetnika Kolnoa d.o.o. od 28. listopada 2004. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-04-25-10) i od 22. kolovoza 2005. godine (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-05-10-67).

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Sektor za zaštitu tržišnog natjecanja.

Struktura prodaje poduzetnika Kolnoa d.o.o. za 2003., 2004. i za prvih šest mjeseci 2005. godinu s obzirom na kupca mjerodavnog proizvoda grafički je prikazana na slici 2., te vidljivi značajan trend povećanja tržišnog udjela na mjerodavnom tržištu poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. i njegovih ovlaštenih distributera i servisera, kao kupaca, tijekom promatranog razdoblja. Naročito visoko povećanje tržišnog udjela, kao kupca, vidljivo je u 2004. godini u odnosu na 2003. godinu u kojoj je tržišni udjel s 15-20 posto povećan na 30-35 posto u strukturi ukupnih kupaca poduzetnika Kolnoa d.o.o.. Tijekom prve polovice 2005. godine taj udjel ima trend daljnjeg povećanja, te krajem lipnja isti iznosi 35-40 posto.

* podatak predstavlja poslovnu tajnu

Slika 2. Grafički prikaz strukture prihoda od prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila na području RH poduzetnika Kolnoa d.o.o. s obzirom na kupca za razdoblje 2003., 2004. i I-VI 2005. godine

Izvor: Podnesci poduzetnika Kolnoa d.o.o. od 28. listopada 2004. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-04-25-10) i od 22. kolovoza 2005. godine (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-05-10-67).
Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Sektor za zaštitu tržišnog natjecanja.

Struktura kupaca mjerodavnog proizvoda kod poduzetnika Magnat d.o.o. za promatrano razdoblje prikazana je u tablici 8.

Tablica 8. Struktura prodaje poduzetnika Magnat d.o.o. za 2003., 2004. i I-VI 2005. godinu s obzirom na kupca mjerodavnog proizvoda

	2003.		2004.		siječanj - lipanj 2005.	
	Prihod	Tržišni udjel (%)	Prihod	Tržišni udjel (%)	Prihod	Tržišni udjel (%)
Ovlašteni distributeri i serviseri P.Z. Auto d.o.o.	*	30-35	*	20-25	*	25-30
Ostali kupci	*	65-68	*	75-80	*	72-75
UKUPNO:	*	100,00%	*	100,00%	*	100,00%

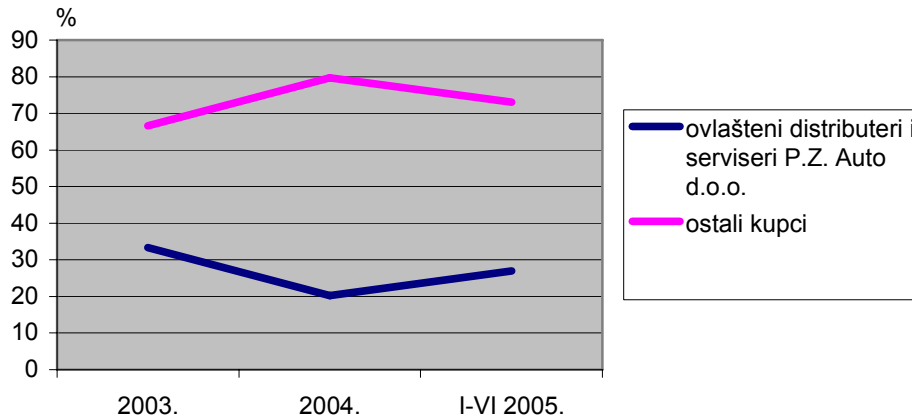
Izvor: Podnesci poduzetnika Magnat d.o.o. od 4. ožujka 2005. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38) i od 3. studenoga 2004. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-04-25-11).
Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Sektor za zaštitu tržišnog natjecanja.

Struktura prodaje poduzetnika Magnat d.o.o. za 2003., 2004. i prvih šest mjeseci 2005. godine s obzirom na kupca mjerodavnog proizvoda grafički je prikazana na slici 3. Podaci iz tablice 8. ukazuju na snažan trend smanjenja tržišnog udjela (* posto) poduzetnika Magnat d.o.o. prema ovlaštenim distributerima i serviserima P.Z. Auto d.o.o. u 2004. godini u odnosu na 2003. godinu. Tijekom prve polovice 2005. godine taj udjel je blago povećan.

* podatak predstavlja poslovnu tajnu

Također, potrebno je naglasti da je, prema podacima iz dopisa poduzetnika Magnat d.o.o. od 4. ožujka 2005., prodaja predmetnog proizvoda prema ovlaštenim distributerima i serviserima poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. u 2003. godini bila za * posto veća u odnosu na 2002. godinu, iz čega se zaključuje da je smanjenje tržišnog udjela tijekom 2004. godine posljedica sklapanja predmetnog sporazuma jer je tržište tijekom svih godina stabilno i zrelo.

Slika 3. Grafički prikaz strukture prihoda od prodaje mehaničkih blokada mjenjača za vozila na području RH poduzetnika Magnat d.o.o. s obzirom na kupca za razdoblje 2003., 2004. i I-VI 2005. godine

Izvor: Podnesci poduzetnika Magnat d.o.o. od 4. ožujka 2005. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38) i od 3. studenoga 2004. (Klasa: UP/I 030-02/04-01/38, Urbroj: 15-02-04-25-11).

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Sektor za zaštitu tržišnog natjecanja.

VII. Pri ocjeni vertikalnih sporazuma u kojima poduzetnici, sudionici sporazuma imaju tržišne udjele iznad 30 posto, Agencija radi utvrđenja ispunjavaju li takvi sporazumi kumulativno uvjete propisane člankom 10. stavkom 1. i 2. ZZTN, izrađuje cjelokupnu analizu uvjeta na mjerodavnom tržištu na kojem sporazumi ostvaruje učinke, a koji su bili predmet ocjene u ovom postupku, odnosno analizu njihovih pozitivnih i negativnih učinaka na tržišno natjecanje. Stoga je, a radi utvrđivanja jesu li predmetni sporazumi ograničili tržišno natjecanja u smislu članka 9. ZZTN, izvršila analizu sljedećih čimbenika: položaj dobavljača na tržištu, položaj konkurenata na tržištu, položaj kupca na tržištu, zapreke pristupa na tržište, zrelost tržišta.

Položaj dobavljača na tržištu

Analizom mjerodavnog tržišta utvrđeno je da su dobavljači predmetnog proizvoda poduzetnici Kolnoa d.o.o. i Magnat d.o.o. na području Republike Hrvatske. Tijekom 2004. godine na mjerodavnom tržištu bio je prisutan i poduzetnik A. J. d.o.o.* sa proizvodom zaštitnog znaka Auto-block. Međutim, zbog financijskih nemogućnosti ulaganja u marketing ostvario je neznatan udjel na tržištu tijekom 2004. godine, koji je bio manji od jedan posto.

Promatrajući ukupnu financijsku snagu poduzetnika Kolnoa d.o.o. iz tablice 1. zaključuje se da je znatno snažniji poduzetnik u odnosu na poduzetnika Magnat d.o.o.

* podatak predstavlja poslovnu tajnu

Od ukupno ostvarenog prihoda u 2003. godini, poduzetnik Kolnoa d.o.o. četvrtinu prihoda ostvaruje na mjerodavnom tržištu, a ostatak na ostalim tržištima na kojima sudjeluje.

Poduzetnik Kolnoa d.o.o. ima značajnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu. Njegova tržišna snaga na tržištu vezana je uz izuzetnu snagu zaštitnog znaka "Mul-t-lock" na tržištu Republike Hrvatske. Naime, iako je zaštitni znak mehaničke blokade mjenjača koju distribuira poduzetnik Kolnoa d.o.o. "Construct" i u kojima se koriste cilindri (brave) tržišnog znaka "Mul-t-lock", kroz marketinške aktivnosti upravo se vrlo često koristi isključivo zaštitni znak "Mul-t-lock" jer je to ime izuzetno prepoznatljivo od strane potrošača.

Kao takvo, ono je postalo «generički brand» za mehaničke blokade mjenjača za vozila na području Republike Hrvatske. Upravo zbog toga razloga tzv. (engl. izvornik: «*single branding*») sporazum, kojim se potrošačima nametao jedan brand koji ima tako veliku snagu na tržištu, negativno utječe na tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu. S druge strane, poduzetnik Magnat d.o.o. većinu prihoda (*postu) od ukupnih prihoda ostvaruje na mjerodavnom tržištu. Tablica 2. pokazuje da je tijekom 2003. godine tržišni udjel poduzetnika Kolnoa d.o.o. na mjerodavnom tržištu iznosio 85-90 posto, a poduzetnika Magnat d.o.o. 10-20 posto udjela na mjerodavnom tržištu. Analizirajući trend na mjerodavnom tržištu s obzirom na dobavljača utvrđeno je da je u razdoblju 2003., 2004. godine i od siječnja do lipnja 2005. godine došlo da povećanja tržišnog udjela poduzetnika Kolnoa d.o.o. i do smanjenja tržišnog udjela poduzetnika Magnat d.o.o. Izraženije smanjenje tržišnog udjela poduzetnika Magnat d.o.o. vidljivo je u 2004. godini u odnosu na 2003. godinu, a to smanjenje tržišnog udjela posljedica je smanjenja prodaje mjerodavnog proizvoda prema ovlaštenim distributerima i serviserima poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. Smanjenje tržišnog udjela u 2004. godini bilo je za 30-35 posto manje u odnosu na 2003. godinu.

2. Položaj konkurenata na tržištu

U predmetnoj analizi utvrđeno je da je konkurencija na mjerodavnom tržištu slaba. Dva poduzetnika sudjeluju u najznačajnijem dijelu na mjerodavnom tržištu, s tim da je položaj poduzetnika Kolnoa d.o.o. znatno snažniji u odnosu na poduzetnika Magnat d.o.o. Tijekom promatranog razdoblja tržišni udjel poduzetnika Kolnoa d.o.o. dodatno je povećan te je iznosio gotovo 87-90 posto udjela na mjerodavnom tržištu u prvom polugodištu 2005. godine. U istom razdoblju položaj jedinog konkurenta, poduzetnika Magnat d.o.o., na mjerodavnom tržištu konstantno je pao te je u promatranom razdoblju tržišni udjel s 12-15 posto u 2003. godini smanjen na 9-11 posto u prvom polugodištu 2005. godine. Značajan pad u tržišnom udjelu tijekom 2004. godine nastao je kao posljedica smanjenja prodaje prema poduzetniku P.Z. Auto d.o.o. kao i prema njegovim ovlaštenim distributerima i serviserima.

U tom smislu, posredna posljedica predmetnog sporazuma, prikazana kao smanjenje tržišnog udjela konkurenta na tržištu, predstavlja negativan učinak na tržišno natjecanje gdje tržišni lider s vrlo velikim tržišnim udjelom dodatno povećava svoj udjel dok u isto vrijeme konkurent na tržištu bilježi dodatno smanjenje tržišnog udjela.

* podatak predstavlja poslovnu tajnu

Nadalje, pokušaj ulaska na tržište poduzetnika A. J. d.o.o.* nije bio uspješan. Tijekom 2004. godine prodao je neznatne količine mehaničkih blokada mjenjača za vozila svojim korisnicima usluga unutar vlastitog servisa.

3. Položaj kupca na tržištu

U konkretnom slučaju kupac je poduzetnik P. Z. Auto d.o.o., koji tijekom 2003. nije bio izravno prisutan na mjerodavnom tržištu. Naime, tijekom navedenog razdoblja kao kupci se javljaju njegovi ovlaštteni distributeri i serviseri, koji tvore selektivni sustav distribucije, te koji su u navedenom razdoblju mjerodavni proizvođači kupovali izravno od poduzetnika Kolnoa d.o.o. Podaci prikazani u tablici 7. pokazuju da je tijekom 2003. godine mreža ovlaštenih distributera i serviseri poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. predstavljala 15-20 posto udjela u strukturi kupaca mjerodavnog proizvoda u 2003. godini. Taj udjel snažno je narastao na 30-35 posto u 2004. godini, a u prvom polugodištu 2005. godine on iznosio 35-40 posto udjela na mjerodavnom tržištu. Taj podatak govori o izuzetnoj važnosti poduzetnika P.Z. Auto kao kupca na mjerodavnom tržištu. Bitno je naglasiti i izuzetno snažnu i rasprostranjenu mrežu distributera i serviseri P.Z. Auto d.o.o. na području Republike Hrvatske. Na taj način negativni učinci predmetnog sporazuma ostvaruju se na cijelom području Republike Hrvatske, čime konkurentni dobavljač predmetnog proizvoda ima otežan pristup tržištu kod mreže ovlaštenih distributera i serviseri najznačajnijeg kupca.

4. Zapreke pristupa na tržište

Mjerodavno tržište je vrlo stabilno tržište s proizvodima zaštitnih znakova prihvaćenih od strane kupca. Ulazak novoga konkurenta na tržište zahtijeva izuzetna financijska ulaganja koja se prvenstveno očituju kroz ulaganja u marketing što za potencijalne sudionike predstavlja veliki financijski trošak. Razlog tome je što je potražnja za mjerodavnim proizvodima relativno stabilna od poznatih dobavljača. Riječ je o izuzetnoj tržišnoj snazi već prisutnih proizvoda na tržištu. Pokušati oduzeti tržišni udjel postojećim proizvodima prihvaćenih zaštitnih znakova na tržištu iziskuje velike financijske napore. Cijene proizvoda su kod oba prisutna konkurenta na tržištu slične te novi proizvod na tržištu ne bi mogao konkurirati istom razinom cijena uz pretpostavku visokih ulaganja u marketinške aktivnosti i da su nabavne cijene slične. Nadalje, samo mjerodavno tržište je relativno malo te je ukupno tržište u 2003. godini ostvarilo prihod od prodaje u iznosu od * kuna, a tijekom 2004. godine taj prihod se povećao na * kuna. Stoga, ta činjenica uz karakteristiku zrelog tržišta i stabilne potražnje pokazuje zašto se na tržištu ne pojavljuju novi konkurenti.

5. Zrelost tržišta

Zrelim tržištem smatra se ono tržište na koje više ne ulaze robe i usluge koje nose poznate zaštitne znakove jer su iste već prisutne na tržištu i na kojem je potražnja relativno stabilna ili u opadanju. Na mjerodavnom tržištu potražnja je stabilna tijekom promatranih godina. Tržište prodaje mehaničkih blokada mjenjača nije sezonskog karaktera i potražnja je ravnomjerno raspoređena kroz cijelu godinu. Na ovom tržištu ne pojavljuju se novi proizvodi. Prisutni proizvodi izuzetno su jaki brandovi, a naročito zaštitni znak "Mul-t-lock", koji predstavlja generički proizvod mehaničkih blokada mjenjača za vozila, te iako se samo ugrađuje kao brava u blokadama "Construct", snaga zaštitnog znaka "Mul-t-lock" je takva da je prepoznata od većine potrošača. Sporazum kojim takvi proizvodi leaderskog zaštitnog znaka dodatno jačaju na tržištu, kao negativnu posljedicu ima slabljenje tržišnog natjecanja.

* podatak predstavlja poslovnu tajnu

VIII. Sporazumi

1. Ugovor o poslovnoj suradnji

1. Poduzetnici P.Z. Auto d.o.o., kao kupac, i Kolnoa d.o.o., kao dobavljač, sklopili su Ugovor o poslovnoj suradnji vezano uz nabavu mehaničke blokade mjenjača Construct/Mul-t-lock Cylinder Inside i Mul-t-lock. Predmetni ugovor zaključen je 1. prosinca 2003. između poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. i poduzetnika Kolnoa d.o.o. te istime ugovorne strane ugovaraju poslovnu suradnju na području prodaje ugovornog proizvoda Construct/Mul-t-lock Cylinder Inside I Mul-t-lock.

S tim u svezi, u članku 1. stavku 1. Ugovora o poslovnoj suradnji ugovoreno je da se ugovornim proizvodima smatra proizvod Construct/Mul-t-lock Cylinder Inside I Mul-t-lock. Nadalje, stavku 2. rečenog članka Ugovora o poslovnoj suradnji, ugovoreno je da se ugovornim proizvodima smatraju i ostali proizvodi istog proizvođača namijenjeni blokadi mjenjača motornih vozila.

U članku 3. rečenog Ugovora poduzetnik Kolnoa d.o.o., kao isporučitelj, obvezao na redovito izvješćivanje poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. o tehničkim karakteristikama ugovornih proizvoda, kao i o svim preduvjetima za njihovu sigurnu ugradnju i besprijekorno funkcioniranje u vozilima zaštitnog znaka čiji generalni uvoznik u Republiku Hrvatsku je taj poduzetnik, te da će o svom trošku organizirati i provoditi obuku stručnog osoblja tog poduzetnika kao i stručnog osoblja njegovih kupaca. Ugovor o poslovnoj suradnji sklopljen je na neodređeno vrijeme.

Odredba članka 3. stavka 3. Uredbe o vertikalnim sporazumima propisuje da je sporazum o isključivoj kupnji vertikalni sporazum kojim se kupac neposredno ili posredno obvezuje nabavljati proizvode koji su predmet sporazuma samo od određenog dobavljača.

S obzirom na iznijeto, te u svezi s cjelokupnim sadržajem ugovora, a bez obzira na naziv ugovora kojeg su mu stranke dale, isti se smatra ugovorom o isključivoj kupnji jer se istime poduzetnik P.Z. Auto d.o.o. obvezao kupovati proizvod Construct/Mul-t-lock Cylinder Inside i Mul-t-lock, čiji isporučitelj je poduzetnik Kolnoa d.o.o., kao i ostale proizvode istog proizvođača namijenjene blokadi mjenjača motornih vozila, i to na neodređeno razdoblje. S druge strane, poduzetnik Kolnoa d.o.o. se obvezao na financiranje obuke stručnog osoblja poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., ali isto tako i financiranje obuke stručnog osoblja njegovih kupaca, odnosno na davanje određenih financijskih pogodnosti kupcima poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., što je, također, jedno od obilježja ugovora o isključivoj kupnji.

S tim u svezi, a u smislu odredbe članka 3. stavka 1. točka c) navedene Uredbe ugovori o isključivoj kupnji spadaju u krug ugovora na koji se primijenjuje skupno izuzeće pod uvjetom da tržišni udjel dobavljača na tržištu na kojem prodaje proizvode ne smije biti veći od 30 posto (članak 5. stavku 1. Uredbe o vertikalnim sporazumima).

Kako je u konkretnom slučaju, a prema dostavljenim podacima i provedenoj ekonomskoj analizi mjerodavnog tržišta, nesporno utvrđeno da je tržišni udjel poduzetnika Kolnoa d.o.o., kao dobavljača, na mjerodavnom tržištu znatno veći od 30 posto, odnosno u 2003. iznosi 85-90 posto, u 2004. tržišni udjel raste na 86-90 dok u prvih šest mjeseci 2005. raste na 87-90 posto, pa predmetni ugovor nije mogao biti obuhvaćen skupnim izuzećem, u smislu rečene Uredbe.

Sukladno odredbi članka 10. stavka 1. točke a) Uredbe o vertikalnim sporazumima, kao ograničenja tržišnog natjecanja koja vertikalni sporazumi ne smiju sadržavati propisane su i neposredne ili posredne obveze nenatjecanja čije je trajanje neograničeno ili premašuje pet godina na koje se ne može primijeniti skupno izuzeće predviđeno tom Uredbom. Na tako ugovorene obveze ne može se primijeniti skupno izuzeće ali isto tako, sukladno komparativnom pravu i praksi EU takve obveze ne mogu se niti pojedinačno izuzeti od primjene odredbi o zabranjenim sporazumima iz ZZTN.

Kako je već utvrđeno, iz učinaka Ugovora o poslovnoj suradnji proizlazi da se predmetnim ugovorom poduzetnik P.Z. Auto d.o.o. obvezao na nabavu ugovornog proizvoda isključivo od poduzetnika Kolnoa d.o.o., odnosno sve svoje potrebe za mjerodavnim proizvodom zadovoljavao je nabavom istog isključivo kod poduzetnika Kolnoa d.o.o.

Opisano postupanje se u doktrini prava konkurencije smatra nametanjem proizvoda određenog zaštitnog znaka (engl. izvornik: «*single branding*»), koje se očituje kroz ugovaranje obveze nenatjecanja te nabave određene količine robe od strane kupca, odnosno davanjem financijskih pogodnosti kupcu, koji svoje potrebe za određenim proizvodom i njegovim zamjenskim proizvodima ispunjava isključivo ili uglavnom kod tog dobavljača.

Sukladno članku 10. stavku 2. Uredbe o vertikalnim sporazumima spomenuta obveza nenatjecanja podrazumijeva svaku neposrednu ili posrednu obvezu zbog koje kupac ne može prodavati zamjenske proizvode (supstitute) koji se natječu s proizvodima koji su predmet sporazuma, ili svaku neposrednu i posrednu obvezu kupca da kupi od dobavljača ili od nekog drugog poduzetnika na kojega ga uputi dobavljač, više od osamdeset posto od njegovih ukupnih potreba za tim proizvodom.

Jedno od odlučujućih faktora za utvrđenje predstavlja li obveza nenatjecanja ograničenje tržišnog natjecanja je njezino trajanje. U pravilu, što je dulje trajanje obveze nenatjecanja, to je veći rizik za ograničenje tržišnog natjecanja. Ujedno se osim vremenskog trajanja obveze nenatjecanja u obzir uzima i položaj dobavljača na tržištu i njegov tržišni udio, pa se za dobavljače koji ugovoraju obvezu nenatjecanja, a ne nalaze se u vladajućem položaju, smatra da ne mogu u znatnoj mjeri utjecati na sprječavanje tržišnog natjecanja. Međutim, u konkretnom slučaju poduzetnik Kolnoa d.o.o. je tijekom 2003., kao i u periodu nakon sklapanja Ugovora o poslovnoj suradnji na mjerodavnom tržištu, kao dobavljač, ostvario visok vladajući položaj, te je tijekom 2003. ostvario tržišni udjel od 80-86 posto, a isti je u narednim godina rastao. Istovremeno, poduzetnik P.Z. Auto d.o.o. je nakon sklapanja Ugovora o poslovnoj suradnji postao najveći pojedinačni kupac poduzetnika Kolnoa d.o.o. Nadalje, Agencija nije zaprimila valjane dokaze iz kojih bi bilo razvidno da je poduzetnik P. Z. Auto d.o.o. kupovao i/ili prodavao ovlaštenim distributerima i serviserima zamjenske proizvode proizvodima koji su predmet sporazuma navedenih u izreci ovog rješenja.

Posredno ugovorena obveza nenatjecanja, u konkretnom slučaju, je proizvela negativan učinak na tržišno natjecanje jer je dovela do značajnog isključivanja ostalih poduzetnika s mjerodavnog tržišta (poduzetnika Magnat d.o.o.), pa time nije ispunjen uvjet iz članka 10. stavka 2. alineja 2. ZZTN. Rečenom odredbom propisano je da sporazumi ne mogu poduzetnicima omogućiti isključivanje znatnog dijela konkurencije s tržišta, za robe i/ili usluge koje su predmetom sporazuma. Budući da iz ovoga proizlazi da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni kumulativni uvjeti propisani člankom 10. ZZTN, za predmetni ugovor nije moguće utvrditi pojedinačno izuzeće od primjene odredbe o zabranjenim sporazumima iz članka 9. stavka 1. ZZTN.

Dana 30. studenoga 2004. poduzetnici P.Z.Auto d.o.o. i Kolnoa d.o.o., zaključili su Dodatak Ugovora o poslovnoj suradnji kojim se izričito utvrđuje da su ugovorne strane suglasne da P.Z. Auto nije obvezan ugovorne ili njima slične proizvode kupovati samo od Kolnoe d.o.o., niti je tom poduzetniku zabranjeno ugovorne proizvode isporučivati drugim poduzetnicima, odnosno kupcima. Međutim, ova činjenica nije bila od značaja za daljnji tijek postupka budući da je predmetni postupak vođen radi utvrđenja je li Ugovor o poslovnoj suradnji bio temelj za nametanje posrednih obveza ovlaštenim distributerima i serviserima poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. da ne distribuiraju pojedine zamjenske proizvode od drugih dobavljača, i to temeljem financijskih pogodnosti koje proizlaze iz tzv. financijskih planova poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. za 2004. i 2005. godinu, a putem sporazuma o cilju i bonifikaciji za opremu, koji je njihov sastavni dio.

2. Sporazum o cilju i bonifikaciji za opremu za 2004. godinu

Agencija je izvršila uvid u Plan postprodaje za 2004. godinu (tzv. financijski plan), od 11. prosinca 2003., a koji je sadržavao i sporazum o cilju i bonifikaciji za opremu, te utvrdila da je poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. davao financijske pogodnosti svojim ovlaštenim distributerima i serviserima, odnosno iz sadržaja tog sporazuma očigledno proizlazi da isti sadrži posrednu obvezu nametnutu učesnicima unutar selektivnog distribucijskog sustava da ne distribuiraju pojedine zamjenske proizvode od drugih dobavljača, tržišnih takmaca. Rečeni plan prodaje donosi se na razdoblje od jedne godine.

Naime, poduzetnik P.Z. Auto se, na temelju sporazuma o cilju i bonifikaciji za opremu, koji je sastavni dio Plana postprodaje za 2004., u odnosu na svoje ovlaštene distributere i servisere javlja kao dobavljač opreme, pa tako i mehaničke blokade mjenjača vozila, čiji uvoznik na područje Republike Hrvatske je poduzetnika Kolnoa d.o.o.. Nabava opreme putem poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. ulazi u tzv. financijski plan njegovih ovlaštenih distributera i servisera te služi kao pokazatelj njihove uspješnosti, odnosno neuspješnosti, odnosno nabava opreme putem poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., kao dobavljača, ima za njegove distributere i servisere financijske pogodnosti.

Sukladno odredbi članka 10. stavka 1. točke c) Uredbe o vertikalnim sporazumima, kao ograničenja tržišnog natjecanja koja vertikalni sporazumi ne smiju sadržavati propisane su i neposredne ili posredne obveze nametnute učesnicima unutar selektivnog distribucijskog sustava da ne distribuiraju pojedine zamjenske proizvode od dobavljača (tržišnih takmaca). Na tako ugovorene obveze ne može se primijeniti skupno izuzeće a isto tako, sukladno komparativnom pravu i praksi EU takve obveze ne mogu se niti pojedinačno izuzeti od primjene odredbi o zabranjenim sporazumima iz ZZTN.

Posredno ugovorene obveze nametnute učesnicima selektivnog sustava distribucije da ne distribuiraju zamjenske proizvode od drugih dobavljača s mjerodavnog tržišta, osim Kolnoe d.o.o. putem P.Z. Auto d.o.o., imaju za posljedicu neispunjenje uvjeta iz članka 10. stavka 2. alineja 2. ZZTN. Budući da iz ovoga proizlazi da u konkretnom slučaju nisu kumulativno ispunjeni uvjeti iz članka 10. ZZTN, Plan postprodaje d.o.o. za 2004. godinu poduzetnika P.Z. Auto., odnosno tzv. financijski plan poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., u dijelu koji sadrži sporazuma o cilju i bonifikaciji za opremu, koji je njegov sastavni dio, nije moguće pojedinačno izuzeti od primjene odredbe o zabranjenim sporazumima iz članka 9. stavka 1. ZZTN.

Slijedom iznijetoga, Agencija nije trebala istraživati stvarne učinke suprotne tržišnom natjecanju za ostala tržišta opreme (osim mjerodavnog tržišta utvrđenog u ovom postupku) jer bi to bilo nesvrshodno i neekonomično. Ovo iz razloga je već na mjerodavnom tržištu utvrđeno da je predmetni sporazum imao za cilj, ali i za posljedicu spriječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja diobom tržišta i uvjetovanjem sklapanja sporazuma prihvaćanjem od drugih ugovornih strana dodatnih obveza koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi s predmetom tih sporazuma. Stoga, Plan postprodaje za 2004. godinu, u dijelu koji se odnosi na opremu, čiji sastavni dio je sporazum o cilju i bonifikaciji za opremu je zabranjeni sporazum u smislu članka 9. stavka 1. točka 3. i 5. ZZTN.

3. Sporazum o cilju i bonifikaciji za opremu za 2005. godinu

Dana 8. ožujka 2005. Agencija je, putem punomoćnika poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., zaprimila preslik primjeraka Plana postprodaje za 2005. godinu (tzv. financijski plan), vezano uz plan kupnje originalnih dijelova, dodatne opreme i dopunskog programa. Predmetni financijski plan sadrži odredbu o nabavi dodatne opreme odvojene od nabave originalnih dijelova, ali isti i nadalje sadrži sporazum o cilju i bonifikaciji za opremu, koji je njegov sastavni dio, bez izričitog navođenja da nabava opreme ne ulazi u ispunjenje financijskog plana, te da nabava iste ne pridonosi ostvarenju godišnjeg bonusa za ispunjenje istog.

Slijedom iznijetog i predmetni sporazum je sadržavao posrednu obvezu za ovlaštene distributere i servisere da ne distribuiraju pojedine zamjenske proizvode od dobavljača, tržišnih takmaca, ukoliko žele ostvariti financijske pogodnosti, koje proizlaze iz tzv. financijskog plana.

Ovo iz razloga što se predmetni sporazum o cilju i bonifikaciji za opremu za 2005. godinu počeo primijenjivati od siječnja 2005. godine, a ovlašteni distributeri i serviseri poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. su tek podneskom od 11. svibnja 2005. obaviješteni da nabava opreme putem tog poduzetnika ne ulazi u tzv. financijski plan, a s tim u svezi i nabava mehaničkih blokada mjenjača putem poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., kao dobavljača, ne pridonosi njegovom ispunjenju, odnosno ne pridonosi ostvarenju iznosa godišnjeg bonusa ispunjenjem godišnjeg plana poduzetnika P.Z. Auto d.o.o.

Budući da iz iznijetoga proizlazi da sporazum o cilju i bonifikaciji za opremu za 2005., koji je sastavni dio Plana postprodaje za 2005. godinu poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., sadrži ista ograničenja koja su opisana u prethodnoj podtočki ovog obrazloženja za Plan postprodaje za 2004. godinu poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., u dijelu koji se odnosi na opremu, nesporno je da niti u konkretnom slučaju nisu kumulativno ispunjeni uvjeti iz

članka 10. ZZTN. Stoga, niti Plan postprodaje za 2005. godinu poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., čiji sastavni dio je i sporazum o cilju i bonifikaciji za opremu, nije moguće pojedinačno izuzeti od primjene odredbe o zabranjenim sporazumima iz članka 9. stavka 1. ZZTN, jer je isti proizvodio negativne učinke, odnosno sprječavao, ograničavao ili narušavao tržišno natjecanje u razdoblju od dana sklapanja do 11. svibnja 2005. godine.

IX. Razmatrajući navedeni predmet, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja je na 46. sjednici, održanoj 4. listopada 2005., temeljem članka 34. i članka 35. stavka 1. točka 2. i 5. donijelo odluku kojom se utvrđuje da su Ugovor o poslovnoj suradnji, te Plan postprodaje za 2004. i 2005. godinu u dijelu koji se odnosi na opremu, odnosno sporazum o cilju i bonifikaciji za opremu, koji je njihov sastavni dio, zabranjeni sporazumi, u smislu odredaba članka 9. stavka 1. točka 3. i 5. ZZTN. Rečeni sporazumi su, sukladno stavku 2. tog članka, *ex lege* ništavi.

Navedeni sporazumi nisu mogli biti obuhvaćeni skupnim izuzećem predviđenim Uredbom o vertikalnim sporazumima, a isto tako zbog neispunjenja kumulativnih uvjeta iz članak 10. ZZTN, isti nisu mogli biti niti pojedinačno izuzeti od primjene odredbi o zabranjenim sporazumima iz ZZTN.

Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja ovakvu odluku temelji osobito na činjenici da je Ugovor o poslovnoj suradnji, po svom sadržaju i učincima koje je isti proizvodio, imao obilježja ugovora o isključivoj kupnji. Također, bio je temelj za nametanje, u tzv. financijskim planovima poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., a putem sporazuma o cilju i bonifikaciji za opremu, koji je njegov sastavni dio, posrednih obveza njegovim ovlaštenim distributerima i serviserima da ne distribuiraju pojedine zamjenske proizvode od dobavljača, tržišnih takmaca, ukoliko žele ostvariti financijske pogodnosti, koje proizlaze iz tog financijskog plana.

Slijedom iznijetog, cilj sklapanja navedenih sporazum bio je sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, koji su za posljedicu imali isključivanje s mjerodavnog tržišta značajnog dijela konkurencije za proizvode koji su predmet tih sporazuma. U postupku, također, nije utvrđeno da su predmetni sporazumi objektivno rezultirali unaprjeđenjem distribucije mjerodavnog proizvoda, promicanju tehnološkog ili gospodarskog razvoja, odnosno da su isti imali bilo kakve koristi za potrošače. Stoga, nisu ispunjeni kumulativni uvjeti propisani člankom 10. ZZTN, pa se predmetni sporazumi smatraju zabranjenim sporazumima, u smislu članka 9. stavka 1. točka 3. i 5. ZZTN.

Stvarni učinci suprotni tržišnom natjecanju ne moraju doći do izražaja ako sporazum ima već i za cilj ograničiti, spriječiti ili narušiti tržišno natjecanja. Međutim, iz rezultata ekonomske analize nesporno proizlazi da su, u konkretnom slučaju, nastali i stvarni/negativni učinci suprotni tržišnom natjecanju.

Naime, nesporno je utvrđeno da je tržišni udjel poduzetnika Magnat d.o.o., jedinog konkurenta poduzetniku Kolnoa d.o.o., na mjerodavnom tržištu, u razdoblju nakon sklapanja ugovora, ima trend stalnog smanjenja.

Međutim, Agencija ne ulazi u pravo ovlaštenih distributera i servisera poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. da oni i nadalje kupuju mehaničke blokade mjenjača vozila kod poduzetnika Kolnoa d.o.o., odnosno ostale opreme od dobavljača koje oni odaberu, pod uvjetom da sporazumi između tih poduzetnika i pojedinih distributera i servisera poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., ne sadržavaju ograničenja tržišnog natjecanja propisana Uredbom o vertikalnim sporazumima. Takva odluka mora biti rezultat isključivo slobodne volje ovlaštenih distributera i servisera, a ne posljedica neposredno ili posredno nametnutih obveza, od strane poduzetnika P.Z. Auto d.o.o., da isti ne distribuiraju zamjenske proizvode od drugih dobavljača, tržišnih takmaca.

Slijedom navedenog, nesporno je da su ovakvim postupanjem poduzetnici P.Z. Auto d.o.o., kao kupac, i Kolnoa d.o.o., kao dobavljač, spriječili, ograničili ili narušili tržišno natjecanje u razdoblju od sklapanja Ugovora o poslovnoj suradnji i sklapanja Plana postprodaje za 2004. i 2005. godinu, u dijelu koji se odnosi na opremu, i to temeljem sporazuma o cilju i bonifikaciji za opremu, koja je njegov sastavni dio, pa sve do 11. svibnja 2005. kada je poduzetnik P.Z. Auto d.o.o. obavijestio svoje ovlaštene distributere i servisere da se nabava robe koja se ne ubraja u originalne dijelove ne uzima u obzir pri ispunjenju Plana postprodaje za 2005. godinu. Ovime su rečeni poduzetnici, u razdoblju od 1. prosinca 2003. do 11. svibnja 2005. ostvarili biće djela iz članka 9. stavka 1. točka 3. i 5. ZZTN, odnosno sklopili su zabranjene sporazume, te su time počinili prekršaj iz članka 61. stavka 1. točka 1. i stavak 2. ZZTN.

Stoga će Agencija, sukladno odredbi članka 60. ZZTN, a u svezi s člankom 61. stavkom 1. točkom 1. i stavkom 2. ZZTN, podnijeti nadležnom prekršajnom sudu zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv poduzetnika P.Z. Auto d.o.o. i Kolnoa d.o.o., te odgovornih osoba navedenih poduzetnika.

Slijedom iznijetoga, odlučeno je kao u točkama 1., 2., 3. i 4. izreke ovog rješenja.

X. Sukladno članku 3. stavcima 2. i 3. Zakona o upravnim pristojbama («Narodne novine», broj 8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 145/99, 116/00, 163/03, 17/04 i 110/04), te Tarifnom broju 2, Tarife upravnih pristojbi, plaća se upravna pristojba u iznosu od 50,00 kuna.

Upravna pristojba u iznosu od 5.000,00 kuna za zahtjev za pokretanjem postupka u kojem sudjeluju stranke sa suprotnim interesima u smislu članka 42. ZZTN-a, a naročito za zahtjev za utvrđivanjem zabranjenog sporazuma, naplaćuje se sukladno članku 2. tarifnom broju 106. točka 1d. Uredbe o izmjeni tarife Zakona o upravnim pristojbama.

Budući da je punomoćnik podnositelja zahtjeva, zatražio naknadu troškova postupaka koji se odnose na plaćanje navedenih upravnih pristojbi, te da je podnositelj zahtjeva u cijelosti uspio u svojem zahtjevu, poduzetnici P.Z. Auto d.o.o. i Kolnoa d.o.o., obveznici su plaćanja upravne pristojbe.

Slijedom navedenoga, odlučeno je kao u točki 5. izreke ovog rješenja.

Navedeni iznos uplaćuje se u roku od osam (8) dana od dana dostave ovog zaključka posebnom uplatnicom, u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske na račun broj: 1001005-1863000160, u "poziv na broj odobrenja" upisati u pretpolje model "24", a u polje podatak: 5002- (navesti matični broj subjekta).

Također, pozivamo Vas da, sukladno odredbi članka 16. stavka 4. Zakona o upravnim pritojbama, nakon izvršene uplate, presliku posebne uplatnice, kao dokaz o obavljenoj uplati upravne pritojbe, žurno, a najkasnije u roku od osam (8) dana, dostavite Agenciji s pozivom na klasu: UP/I-030-02/2004-01/38.

Ukoliko ne izvršite uplatu upravne pritojbe Agencija će, protekom roka, od nadležne Porezne uprave, sukladno članku 10. stavak 2. Zakona o upravnim pritojbama, zatražiti prisilnu naplatu upravne pritojbe.

XI. Poduzetnik Magnat d.o.o. je pravovremeno podnio zahtjev za naknadu troškova postupka, i to troškova zastupanja, u iznosu od 1.220,00 kuna, i troškova dolaska na usmenu raspravu 28. lipnja 2005., i na nastavak iste 7. rujna 2005., u iznosu od 4.206,00 kuna. Budući da riječ o poduzetniku koji je u potpunosti uspio sa svojim zahtjevom, te da je riječ o opravdanim troškovima postupka, sukladno odredbi članka 114. Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91 i 106/93), odlučeno je kao u točki 6. izreke ovog rješenja.

XII.. Člankom 59. stavkom 1. ZZTN propisano je da se rješenja Agencije iz članka 57. točka 1. ZZTN, objavljuju u "Narodnim novinama".

S obzirom na rečeno, odlučeno je kao u točki 7. izreke ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Ovo je rješenje konačno u upravnom postupku. Protiv ovoga rješenja nije dopuštena žalba, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja.

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Olgica Spevec